

Stroeërweg 46 te Stroe

- Quickscan flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming –
Actualisatierapport

Opdrachtgever	VanWestreenen BV
Datum veldbezoek	23 augustus 2019
Kenmerk rapport	Q2019.102- Quickscan Stroeërweg 46 te Stroe
Datum rapport	4 september 2019
Auteur	5.1.2e 5.1.2e

EcoTierra-ecologisch adviesbureau

Postadres: Margijnenenk 12, 7415 JZ Deventer
Bezoekadres: Loods570- Oostzeestraat 2, 7411 MD Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1 INLEIDING	6
1.1 AANLEIDING	6
1.2 DOELSTELLING	6
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	6
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	7
2 ONDERZOEKSOPZET	8
2.1 BRONNENONDERZOEK	8
2.2 VELDBEZOEK	8
3 PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREPEN	9
3.1 PLANGEBIED	9
3.2 GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGREPEN	11
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK	12
4.1 BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK	12
4.2 BEVINDINGEN VELDONDERZOEK	13
5 EFFECTENBEOORDELING	15
5.1 EFFECTEN BESCHERMDE GEBIEDEN/ HOUTOPSTANDEN	15
5.2 EFFECTEN SOORTEN	15
6 CONCLUSIE	18

BIJLAGEN

1. Wettelijk kader
2. Lijst beschermde soorten
3. Jaarrond beschermde nesten
4. Literatuurlijst

SAMENVATTING

In opdracht van VanWestreenen BV heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Stroeërweg 46 te Stroe (gemeente Barneveld) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onderhavige quickscan betreft een actualisatie van de rapportage die in het kader van dit project in 2010 is opgesteld (Rapport: Natuureffect helihaven Stroe, Ecologisch adviesbureau 5.1.2e november 2010). Deze rapportage geldt als basis. Er zal worden gekeken of de conclusies uit die rapportage nog vigerend zijn in de huidige situatie. De uitgangspunten (o.a. vliegprocedure, vlieghoogtes, sterkte van schoefwinden, vliegroutes, genoemde bevindingen uit literatuur en dergelijke) die in deze rapportage worden genoemd gelden ook als uitgangspunt voor onderhavige rapportage.

Onderhavige quickscan is uitgevoerd in het kader van een planologische inpassing van de helihaven. Er zullen geen fysieke ingrepen plaatsvinden. De huidige situatie, die al meer dan 10 jaar zo is, zal worden gehandhaafd.

De quickscan is gebaseerd op een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Het veldbezoek heeft op 23 augustus 2019 plaatsgevonden.

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Stroe en betreft een helihaven, bestaande uit kort gemaaid gras, stelconplaten en een hangaar. Deze helihaven is gelegen op het terrein van 5.1.2e Machines BV.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie hanteert geen externe werking als het gaat om het GNN, de Nee-tenzij toets is derhalve niet aan de orde. Het plangebied betreft tevens geen weidevogelgebied of een ander gebied dat is beschermd overeenkomstig het provinciale natuurbeleid. Dergelijk beschermd gebied zal derhalve niet verloren gaan of aangetast worden.

Op circa 2.000 meter afstand ligt het Natura2000-gebied 'Veluwe'. De verwachting is dat er geen rechtstreekse aantasting (veroorzaakt door bijvoorbeeld licht, trillingen, geluid of menselijke aanwezigheid) plaatsvinden op soorten die voor dat Natura2000-gebied zijn aangewezen. De voornaamste verstoring van de helikopters wordt veroorzaakt door het opstijgen en het landen. Tevens zullen er geen worden uitgevoerd binnen 1.000 meter van het Natura2000-gebied.

Het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming is in onderhavige situatie niet van toepassing, er worden geen bomen gekapt.

Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof/ PAS) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna. Aangaande stikstof zal een separate rapportage worden opgesteld.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde planten, jaarrond beschermde nesten van vogels of beschermde verblijfplaatsen van 5.1.2e of niet vrijgestelde soorten waargenomen. Tevens zijn er geen exemplaren van dergelijke soorten waargenomen. Het plangebied betreft geen significant foerageergebied voor vleermuizen of vogels. Mogelijk vindt er verstoring van algemeen voorkomende soorten voor. De aanwezige exemplaren zullen echter gewend zijn aan de aanwezigheid van helikopters en zich daaraan hebben aangepast. De verstoring is daarmee niet significant.

De conclusies in de rapportage van Ecologisch adviesbureau 5.1.2e kunnen worden aangehouden.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat er aangaande de Wnb en het GNN in de onderzochte situatie geen procedurele gevolgen zijn te verwachten m.b.t. het planologisch vergunnen van de helihaven.

- Nader onderzoek naar soorten is niet noodzakelijk;
- Een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft;
- De zorgplicht is altijd van toepassing.

1 INLEIDING

In opdracht van VanWestreenen BV heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Stroeërweg 46 te Stroe (gemeente Barneveld) een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onderhavige quickscan betreft een actualisatie van de rapportage die in het kader van dit project in 2010 is opgesteld (Rapport: Natuureffect helihaven Stroe, Ecologisch adviesbureau 5.1.2e november 2010). Deze rapportage geldt als basis. Er zal worden gekeken of de conclusies uit die rapportage nog vigerend zijn in de huidige situatie. De uitgangspunten (o.a. vliegprocedure, vlieghoogtes, sterkte van schoefwinden, vliegroutes, genoemde bevindingen uit literatuur en dergelijke) die in deze rapportage worden gelden ook als uitgangspunt voor onderhavige rapportage.

1.1 Aanleiding

Onderhavige quickscan is uitgevoerd in het kader van een planologische inpassing van de helihaven. Er zullen geen fysieke ingrepen plaatsvinden. De huidige situatie, die al meer dan 10 jaar zo is, zal worden gehandhaafd.

In verband met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) op 1 januari 2017 is het noodzakelijk om voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen en inrichting te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

1.2 Doelstelling

Het doel van onderhavige quickscan is inzicht geven of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de vigerende natuurwetgeving tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantsoorten aangetroffen en/of worden deze verwacht?
- wat is de juridische status van deze soorten?
- hebben de voorgenomen activiteiten een (significant) negatief effect op deze soorten?
- ligt het plangebied in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals het GNN/ de GO of Natura2000-gebieden?
- wat zijn de gevolgen en dienen er (mitigerende) maatregelen genomen te worden?
- dient er een nader onderzoek uitgevoerd te worden?
- dient er een ontheffing aangevraagd te worden?

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Aan de hand expert-judgement en bekende ecologische principes zal een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten. Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Afhankelijk van de aangetroffen soorten is de rapportage drie of vijf jaar geldig. Voor Habitatrichtlijnsoorten en vogels met een jaarrond beschermd dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd met als voorwaarde dat er weinig (fysieke) veranderingen hebben plaatsgevonden in het plangebied.

2 ONDERZOEKSOPZET

In onderhavige quickscan is de locatie gescreend op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Er is gestart met een bronnenonderzoek en vervolgens is de locatie bezocht.

2.1 Bronnenonderzoek

De rapportage 'Natuureffect helihaven Stroe' van Ecologisch adviesbureau **5.1.2e** uit november 2010 dient als basis voor onderhavig onderzoek. Er zal met name gekeken worden of er veranderingen hebben plaatsgevonden in de wetgeving (o.a. overgang Flora- en faunawet naar Wet natuurbescherming in 2017), maar ook of er fysieke veranderingen zijn ter plaatse van en nabij het plangebied. De uitgangspunten die in deze rapportage worden gelden ook als uitgangspunt voor onderhavige rapportage (de uitgangspunten worden in onderhavige rapportage niet vermeld, hiervoor dient de rapportage van Ecologisch adviesbureau **5.1.2e** te worden geraadpleegd).

Diverse kaarten (waaronder kernkwaliteiten GNN en GO, Natura2000 en natuurbeheerplan) van de provinciale site gelderland.nl zijn geraadpleegd in augustus/ september 2019.

2.2 Veldbezoek

Het veldbezoek heeft op 23 augustus 2019 plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek was het zonnig bij een temperatuur van rond de 25°C.

Het gehele plangebied was ten tijde van het veldbezoek toegankelijk. De directe omgeving van het plangebied is tijdens het veldbezoek eveneens bekeken.

Tijdens het veldonderzoek is de initiatiefnemer geïnterviewd.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, graafsporen, nesten, holen, uitwerpselen, haren en dergelijke).

Tevens is er een proefvlucht gemaakt met een helikopter. Hierdoor was het mogelijk om met eigen ogen en oren de verstoring op de omgeving te kunnen waarnemen.

Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog **5.1.2e** met een relevante HBO-opleiding en ruime ervaring met het uitvoeren van quickscans. Tevens worden door de ecooloog diverse relevante cursussen gevolgd, symposia en congressen bezocht en diverse vakbladen en nieuwsbrieven gelezen om de laatste ontwikkelingen te volgen. De onderzoeker is in het bezit van diverse certificaten, waaronder 'Zorgvuldig handelen Flora- en faunawet, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, niveau 4. IPC Groene Ruimte (door Stadswerk erkend certificaat)'.

3 PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREPEN

In dit hoofdstuk zijn de onderzoekslocatie en de voorgenomen activiteiten beschreven. Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven waarbinnen de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden.

3.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Stroe en betreft een helihaven, bestaande uit kort gemaaid gras, stelconplaten en een hangaar (rode kader, afbeelding 1). Deze helihaven is gelegen op het terrein van De Kruif Machines BV. Tijdens het veldbezoek is ook de omgeving, blauwe kader op afbeelding 1, bekeken.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: Atlas Gelderland, luchtfoto 2018).

Foto's: Indrukken plangebied

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Plangebied vanuit helikopter gezien.

Foto's: Indrukken directe omgeving. Schapen in weide westzijde, agrarische opstallen ten zuiden van plangebied.

Foto's: Indrukken directe omgeving. Groenstructuren en maisland aan noordzijde en oostzijde.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

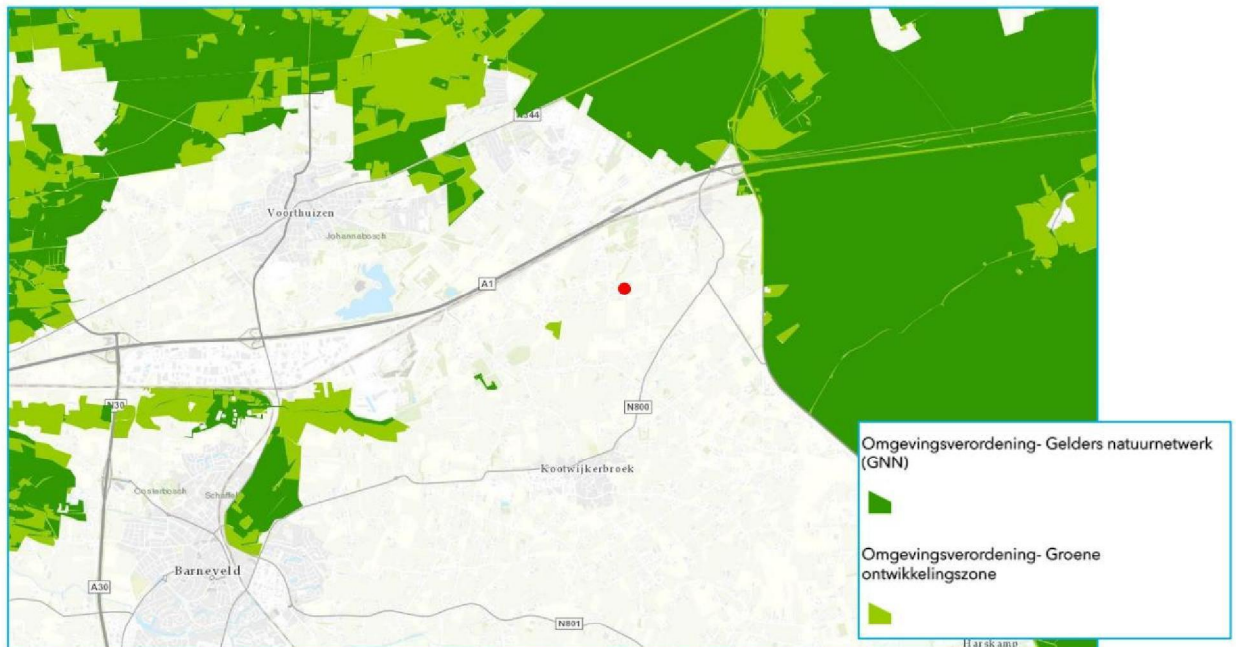
Onderhavige quickscan is uitgevoerd in het kader van een planologische inpassing van de heliëven. Er zullen geen fysieke ingrepen plaatsvinden. De huidige situatie, die al meer dan 10 jaar zo is, zal worden gehandhaafd.

4 BEVINDINGEN ONDERZOEK

Hieronder worden de bevindingen van het bronnenonderzoek en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek besproken.

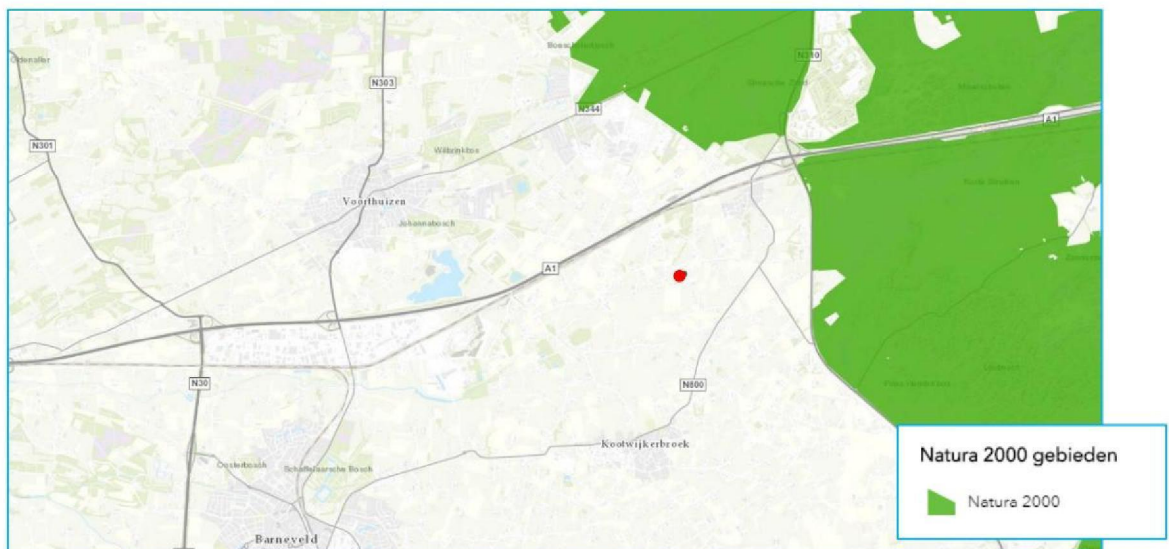
4.1 Bevindingen bronnenonderzoek

In de databases van de provincie is af te lezen dat het plangebied niet is gelegen in het Gelders Natuurnetwerk (meest nabije GNN ligt op circa 2.000 meter) en geen natuurbeheertypen heeft meegekregen in het vigerende Natuurbeheerplan. Het plangebied betreft geen weidevogelgebied of een ander bij de provincie beschermd gebied.

Afbeelding 3: Ligging plangebied t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (bron: Atlas Gelderland).

Het meest nabije Natura2000-gebied, Veluwe, ligt ook op circa 2.000 meter afstand.

Afbeelding 4: Ligging plangebied t.o.v. Natura2000-gebied 'Veluwe' (bron: Atlas Gelderland).

De rapportage uit 2010 is bestudeerd. De conclusie van deze rapportage is dat er geen belemmeringen zijn aangaande toen vigerende natuurwetgeving.

- Op bijna 2000 meter afstand en meer bevindt zich het Natura2000 gebied Veluwe. Bezien is of het aannemelijk is dat de helikoptervluchten (significante) invloed kunnen uitoefenen op dit gebied. De Veluwe wordt niet overvlogen, slechts op een afstand van circa 1000 meter gepasseerd. Significante effecten worden uitgesloten.

Een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 is derhalve niet nodig.

In de directe beïnvloedingszone van de landingsplaats kunnen weliswaar beschermde vogels voorkomen, maar leven geen strikt beschermde, overdag actieve, andere diersoorten. Er zullen geen overtredingen van de Flora en Faunawet, zoals doden of verwonden, plaatsvinden. De sterkte van de schroefwind op de omringende bosschages (60 meter) is vergelijkbaar met frequent voorkomende harde winden, waardoor nesten van vogels of zoogdieren op deze afstand niet worden verstoord. Voor de verstoring van nachttactieve diersoorten hoeft niet te worden gevreesd omdat alleen overdag mag worden gevlogen.

In de discussie is gemotiveerd dat het ontbreken van literatuur over de verstoringgevoeligheid van bos- en struweelfauna indiceert dat deze fauna niet gevoelig is.

Voor het gebruik van de haven is geen ontheffing van de Flora en Faunawet vereist.

In de omgeving is geen gebied aangeduid als vallend onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Derhalve kan geen EHS worden aangetast en bestaan er ook geen compensatieverplichtingen.

Er zijn vanwege de natuurbeschermingswetgeving geen beletselen om medewerking te verlenen aan het gebruik van de helihaven.-

4.2 Bevindingen veldonderzoek

Flora

Beschermde flora is niet aangetroffen in het plangebied. Het plangebied is verhard en bestaat voor het overige deel uit kort gemaaid gras.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het daadwerkelijke plangebied geen vogels waargenomen. In de groenstructuren aan de rand van het perceel is een houtduif waargenomen. Er zijn geen nesten van deze soort in de bomen aangetroffen. Op het bebouwde deel van het perceel, inclusief woning, broedt huiszwaluw.

Het daadwerkelijke plangebied heeft geen bomen of geschikte opstallen waardoor jaarrond beschermde nesten van holtebroeders (zoals gierzwaluwen en huismussen), uilen (zoals ransuil en steen- en kerkuil) en roofvogels (zoals buizerd, sperwer, havik) niet te verwachten zijn. In de bomen rondom de helihaven zijn eveneens geen nesten van roofvogels aangetroffen. Wel is er een veer van een buizerd in het weiland gevonden. Een buizerd vloog ook boven de weilanden.

Het broedseizoen van weidevogels was ten tijde van het veldbezoek al afgelopen, er zijn dan ook geen weidevogels waargenomen.

Mogelijk gebruiken roofvogels en uilen het weiland en de groenstructuren rondom om te foerageren.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen exemplaren of voortplantings- en/ of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Er zijn geen opstallen, bosschages of andere elementen aanwezig waarin soorten

als das, eekhoorn, steenmarter en boomarter kunnen verblijven.

Tijdens het veldbezoek vluchtte een haas weg uit de groenstrook aan de zuidzijde.

Mogelijk komen ook andere algemeen voorkomende soorten zoals konijn en veldmuis voor binnen en nabij het plangebied.

Vleermuizen

Er zijn geen opstallen of bomen aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied, aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen is derhalve uitgesloten. Ook de bomen langs de perceelsgrens zijn beperkt geschikt bevonden voor boombewonende vleermuissoorten. Zo hebben de bomen in de meeste gevallen geen holtes, loszittende schors of scheuren. Een dode boom bij de zuidgrens lijkt een holte te hebben. Of deze holte geschikt is voor vleermuizen was vanaf de grond niet te bepalen.

De verwachting is dat er weinig tot niet gefoerageerd zal worden door vleermuizen binnen het daadwerkelijke plangebied (rode kader). Mogelijk wordt er wel gefoerageerd bij de groenstructuren.

Er zijn geen vliegroutes aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied.

Amfibieën, reptielen en vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied. De aanwezigheid van vissen en voortplantingswater van amfibieën kan derhalve worden uitgesloten. Het daadwerkelijke plangebied betreft ook geen geschikt landhabitat voor soorten.

Het plangebied is niet geschikt voor reptielen door het ontbreken van water, voortplantings- en schuilplekken.

Ongewervelden/ overige soorten

Het ontbreken van specifieke habitats zoals heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken maakt dat de veelal veeleisende **5.1.2e** en exemplaren van de nationaal beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet te verwachten. Die soorten hebben vaak specifieke ecologische eisen die in dergelijke plangebieden beperkt aanwezig zijn. De Veluwe nabij heeft voor dergelijke soorten een hogere potentie.

5 EFFECTENBEOORDELING

Hieronder zijn de effecten van de voorgenomen ingrepen op eventueel aanwezige beschermde gebieden en de aanwezige flora en fauna getoetst aan de Wet natuurbescherming.

In de rapportage van Ecologisch adviesbureau **5.1.2e** wordt nog gesproken over de Flora- en faunawet. Deze wet is in 2017 opgegaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). De Ff-wet is zogenaamd beleidsarm overgegaan in de Wnb. Dit houdt in dat er zo min mogelijk veranderingen zijn doorgevoerd. Wel is de beschermingsstatus van enkele soorten veranderd (strikter of minder beschermd). Ook de Natuurbeschermingswet 1998 die in de rapportage wordt genoemd is opgegaan in de Wnb. De benaming voor de Ecologische hoofdstructuur (EHS) is veranderd in Natuurnetwerk Nederland (NNN) en in Gelderland specifiek in het Gelders Natuurnetwerk (GNN).

5.1 Effecten beschermde gebieden/ houtopstanden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie hanteert geen externe werking als het gaat om het GNN, de Nee-tenzij toets is derhalve niet aan de orde.

Het plangebied betreft tevens geen weidevogelgebied of een ander gebied dat is beschermd overeenkomstig het provinciale natuurbeleid. Dergelijk beschermd gebied zal derhalve niet verloren gaan of aangetast worden.

Op circa 2.000 meter afstand ligt het Natura2000-gebied. De verwachting is dat er geen rechtstreekse aantasting (veroorzaakt door bijvoorbeeld licht, trillingen, geluid of menselijke aanwezigheid) plaatsvinden op soorten die voor dat Natura2000-gebied zijn aangewezen. De voornaamste verstoring van de helikopters wordt veroorzaakt door het opstijgen en het landen. Tevens zullen er geen worden uitgevoerd binnen 1.000 meter van het Natura2000-gebied.

Het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming is in onderhavige situatie niet van toepassing, er worden geen bomen gekapt.

De conclusies uit de rapportage van **5.1.2e** kunnen worden gehandhaafd, namelijk dat er geen significante aantasting te verwachten is op het GNN en Natura2000-gebieden. Vervolg onderzoek/ vervolg acties of een ontheffing/ vergunning worden derhalve niet noodzakelijk geacht.

Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof/ PAS) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna.

Aangaande stikstof zal een separate rapportage worden opgesteld.

5.2 Effecten soorten

Er wordt in het kader van de vigerende wetgeving nagegaan of beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen door het project opzettelijk worden aangetast (vernield, beschadigd of ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het plangebied geen beschermde wilde vaatplanten aangetroffen.

Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroep.

Vogels

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig binnen het plangebied.

Er kan in de groenstructuren en gebouwen nabij worden gebroed door algemeen voorkomende soorten. Nabij kunnen ook weidevogels broeden. Echter, de huidige situatie bestaat al ruim 10 jaar en zal niet worden geïntensiveerd. De aanwezige soorten zullen zich al volledig hebben aangepast aan de situatie en niet gaan broeden in de groenstructuren wanneer de verstoring te groot is. Ook kan de weide met de groenstructuren rondom dienen als foerageergebied voor roofvogels en uilen. Er worden per dag hoogstens 1 of 2 vluchten uitgevoerd, op sommige dagen geen. Roofvogels kunnen derhalve de weide gewoon gebruiken als foerageergebied. De meeste uilen zijn nachtactief, in de nacht wordt niet gevlogen waardoor er dan zeker geen spraken is van verstoring. Tevens is er voldoende foerageergebied aanwezig in de directe omgeving.

Er zijn geen negatieve effecten op vogels te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen soorten waargenomen die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of niet zijn vrijgesteld door de provincie vastgesteld.

Algemeen voorkomende soorten kunnen gebruik maken de huidige situatie bestaat al ruim 10 jaar en zal niet worden geïntensiveerd. De aanwezige soorten zullen zich al volledig hebben aangepast aan de situatie. De aanwezig schapen in de oostelijke weide reageerden wel op de voorbij vliegende helikopter, maar in slechts beperkte maten. Ook deze dieren hebben zich al aangepast aan de aanwezigheid van overvliegende helikopters. Veel zoogdieren zijn nachtactief. Zoals reeds vermeld wordt er in de nachtelijke uren niet gevlogen. Derhalve zal er op deze soorten geen verstoring optreden.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Er zijn door het ontbreken van geschikte gebouwen en bomen geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen te verwachten binnen het plangebied.

Mogelijk wordt gefoerageerd binnen en nabij het plangebied. Foerageergebied is alleen beschermd wanneer dit gebied noodzakelijk is om de functionaliteit van een vaste verblijfplaats te behouden. In onderhavige situatie zal dit zeker niet aan de orde zijn, er is veel foerageergebied in de directe omgeving aanwezig. Tevens vinden de helikoptervluchten overdag plaats, waardoor de nachtactieve vleermuizen niet verstoord zullen worden.

Er zijn geen vliegroutes aanwezig binnen het daadwerkelijke plangebied. De platanen zijn geen onderdeel van het plangebied.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande vleermuizen.

Amfibieën, reptielen en vissen

Binnen het plangebied zijn geen exemplaren waargenomen of vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of nationaal beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroepen.

Ongewervelden/ overige soorten

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of voorkomen op de 'nationale lijst'.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande overige soorten.

Ook de conclusie aangaande soorten in de rapportage van **5.1.2e** kan worden gehandhaafd, namelijk dat er geen significante verstoring, doding of verwonding plaatsvindt van beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming zijn deels andere soorten beschermd dan in de voormalige Flora- en faunawet. Voor onderhavige situatie maakt dat geen verschil, de toegevoegde soorten in de Wnb zijn eveneens niet te verwachten binnen het plangebied.

De zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan waarschijnlijk ook al uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten.

6 CONCLUSIE

Op basis van onderhavige quickscan is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

Voor toelichting bij de conclusie dient hoofdstuk vijf geraadpleegd te worden.

Conclusie	
GNN/ GO Natura2000/ houtopstanden	<p>Het plangebied is niet gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk.</p> <p>→ De provincie hanteert geen externe werking als het gaat om het GNN. Extra toetsing wordt niet noodzakelijk geacht.</p> <p>Het plangebied ligt op circa 2.000 meter van het Natura2000-gebied 'Veluwe'.</p> <p>→ Het project zal geen direct negatief effect hebben op de aangewezen soorten van dit Natura2000-gebied;</p> <p>Er worden in het kader van het project geen bomen gekapt.</p> <p>→ Het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing.</p> <p>Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna.</p> <p>→ Er zal een separate rapportage opgesteld worden aangaande stikstofdepositie.</p>
Soortgroepen	<p>5.1.2e</p> <p>1.2 zijn binnen het plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen.</p>
	<p>Vogels</p> <p>Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig.</p> <p>Het plangebied betreft geen significant foerageergebied.</p>
	<p>Grondgebonden zoogdieren</p> <p>Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van 5.1.2e of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.</p> <p>Door de provincie vrijgestelde soorten kunnen voorkomen.</p>
	<p>Vleermuizen</p> <p>Er zijn geen verblijf- en/of voortplantingsplaatsen te verwachten in het plangebied.</p> <p>Tevens betreft het plangebied geen essentieel foerageergebied en er zijn geen significante vliegroutes aanwezig.</p>
	<p>Amfibieën, reptielen en vissen</p> <p>Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van 5.1.2e of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.</p>
	<p>Ongewervelden/ overige soorten</p> <p>Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van 5.1.2e of van nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.</p>
Rapportage 5.1.2e	<p>De conclusies weergegeven in de rapportage van 5.1.2e aangaande GNN (voormalig EHS), Natura2000-gebieden en soorten kunnen worden aangehouden. Er hebben geen fysieke ingrepen plaatsgevonden de afgelopen jaar. De natuurwetgeving is veranderd, maar niet relevant m.b.t. onderhavige project.</p>

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat er aangaande de Wnb en het GNN in de onderzochte situatie geen procedurele gevolgen zijn te verwachten m.b.t. het planologisch vergunnen van de helihaven.

- Nader onderzoek naar soorten is niet noodzakelijk;
- Een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft;
- De zorgplicht is altijd van toepassing.

BIJLAGE 1

WETTELIJK KADER

1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 overgaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen. In de wet is nog steeds een deling van bescherming van soorten en gebieden (Natura2000).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd (Vogelrichtlijn). Sommige soorten genieten een extra bescherming onder het verdrag van Bern of is het nest ervan jaarrond beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

De verbodsbepalingen voor vogels en 5.1.2e in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen – dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort. Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3).

Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. 5.1.2e en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁶⁾: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

- Ontheffing of vrijstelling

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn.
- Ten slot mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De drie criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingenmogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Vrijstellingen kunnen in principe gelden voor alle drie de beschermingsregimes. Vrijstellingen van verbodsbepalingen zoals die gelden voor Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten, kunnen alleen verleend worden voor in de Europese Vogelrichtlijn of Europese Habitatrichtlijn genoemde belangen. Om soorten vrij te stellen, zal altijd voldaan moeten zijn aan de vereisten van de wet, met name de afweging dat de vrijstelling geen afbreuk mag doen aan het streven de populatie van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (voor Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) dan wel dat de vrijstelling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoorten.

Belangen voor ontheffingsverlening of vrijstelling onder de Wet natuurbescherming

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herinintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen.

Op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 4 maart 2019

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RN art. 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x		x				x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>europaeus</i>	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	5.1.2e <i>araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x		x				x	x		x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	5.1.2e <i>cuniculus</i>	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>scherman</i>							x						
Ondergrondse woelmuis	5.1.2e <i>subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
5.1.2e	<i>capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	5.1.2e <i>glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	5.1.2e <i>coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e	<i>vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x		x				x	x			x
Wild zwijn	5.1.2e <i>scrofa</i>							x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1.2e en reptielen														
Bruine kikker	5.1.2e <i>temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	5.1.2e <i>vivipara</i>						x4							
5.1.2e	<i>ridibundus</i> 5.1.2e	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	<i>ridibunda</i>)													
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelodytes punctatus</i> 5.1.2e	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10.3e lid														
x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november														
x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari														
x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september														
x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober														
Opmerking bij Friesland: in de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Wnb.														
wettelijke belangen:														
3.10.2.a / Rnb 3.31.d	ikv RO en gebruik van gebieden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.d	voorkomen onnodig lijden		x								x			
3.10.2.e / Rnb 3.31.b	ikv beheer of onderhoud landbouw of bosbouw	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
3.10.2.f / Rnb 3.31.a	ikv beheer of onderhoud overig	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.g	ikv beheer of onderhoud landsch kwaliteiten bepaald gebied	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	
3.10.2.i / Rnb 3.31.c	bestendig gebruik					x								x
(geldt alleen voor amfibieën) ikv bescherming wilde flora, fauna & habitats														

(Bron: Website Ecologica, maart 2019).

- Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Gedragscodes zijn bedoeld voor organisaties die in hun reguliere taken of activiteiten regelmatig met de wet te maken hebben. Elke sector kan een gedragscode opstellen en laten goedkeuren. Wanneer een gedragscode is goedgekeurd, kan eenieder die aantoonbaar in overeenstemming met de betreffende gedragscode handelt, zonder ontheffing de handelingen verrichten. Er kan gecontroleerd worden of er gehandeld wordt volgens de gedragscode. Dat dient aangetoond te worden; de bewijslast dat er correct wordt gehandeld ligt bij de initiatiefnemer.

Gedragscodes worden goedgekeurd door de Minister van EZ, in overleg met de provincies. De goedkeuring geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

- Ecologisch onderzoek laten uitvoeren

Voordat de beoogde ingreep kan plaatsvinden dient inzichtelijk gemaakt te zijn dat er door de ingreep geen overtreding zal plaatsvinden van de Wet natuurbescherming.

Meestal wordt eerst een zogenaamde quickscan (natuurtoets) flora en fauna uitgevoerd. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of er vervolgstappen genomen dienen te worden. De vervolgstappen kunnen bestaan uit een nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en/ of het aanvragen van een ontheffing.

De bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn alleen van toepassing als op of rondom de locatie waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden beschermde planten en/of dieren voorkomen of als zich daar hun nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bevinden.

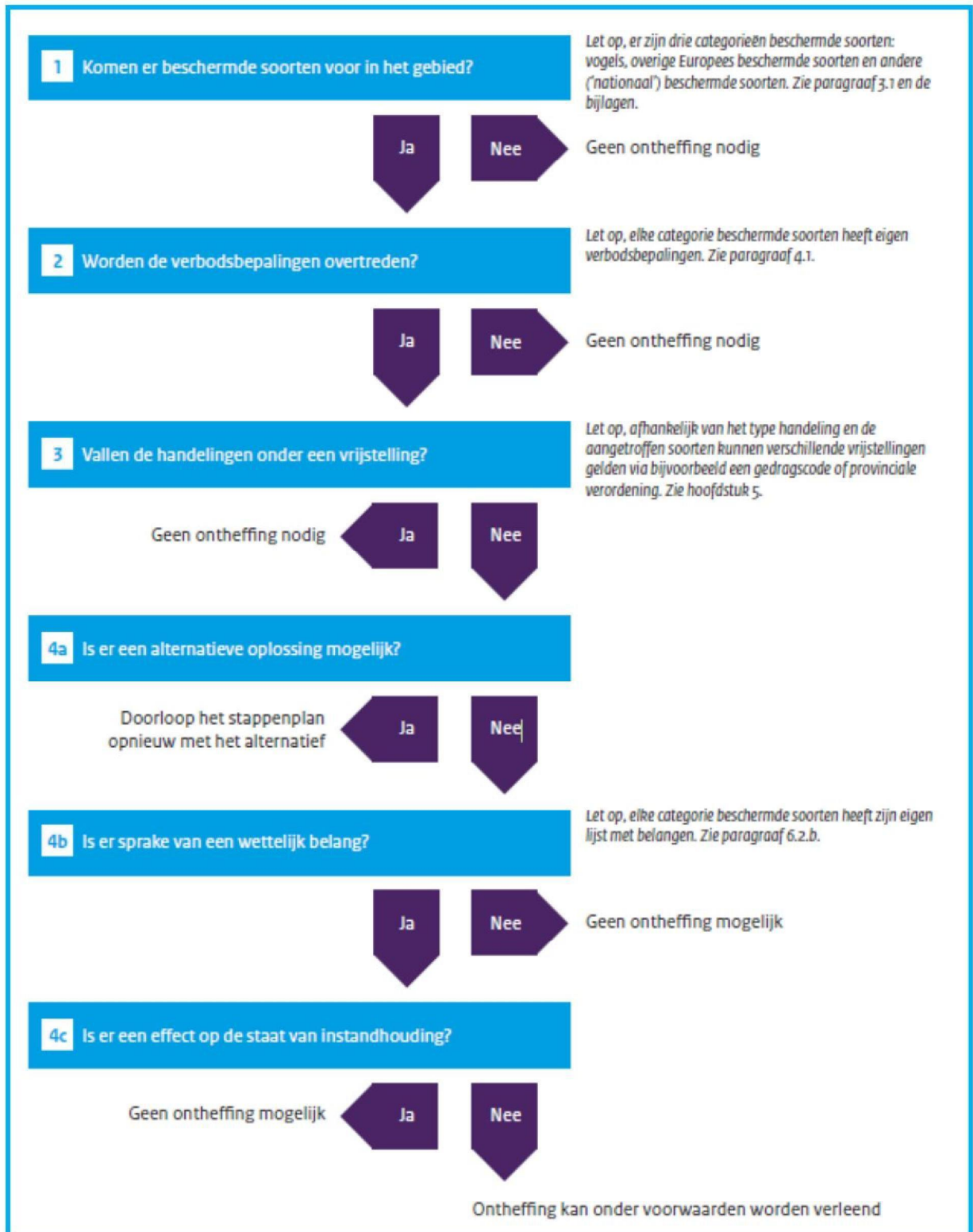
Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke handeling wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende factoren ook optreden buiten het plangebied. Denk aan verstoring door geluid, waardoor bijvoorbeeld het verbod om soorten opzettelijk te verstoren wordt overtreden.

Hoe groot het onderzoeksgebied is hangt dan ook af van de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied is vaak groter dan het plangebied.

Andere leefgebieden van een diersoort, zoals foerageergebieden of vaste vliegroutes, worden volgens de uitleg van het Guidance document niet beschermd, tenzij deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen. Jurisprudentie maakt echter duidelijk dat in het geval van **5.1.2e** het zodanig verstoren van vaste vliegroutes en/of beschadigen van foerageergebied dat de soort om die reden deze vaste voortplantings- of rustplaatsen (die buiten het plangebied zijn gelegen) zal verlaten, wel onder het verbod van de Habitatrichtlijn valt). De redenering hierbij is dat bij een dergelijke verstoring de ecologische functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen niet meer gegarandeerd is.

In deze gevallen is dan ook artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Het ministerie van Economische Zaken heeft een stappenplan opgesteld die door initiatiefnemers doorlopen dient te worden.

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Natura2000 (gebiedsbescherming)

Gebieden die bescherming genieten zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld door een toename van stikstofdepositie, dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Mogelijk dient er een vergunning Wnb aangevraagd te worden.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming.

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd

als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting.

Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

1.2 Nationaal Natuur Netwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het netwerk kan in verschillende provincie andere benamingen hebben, zo heet de NNN in provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en in Noord-Brabant Natuurnetwerk Brabant. Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder Natura2000, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt voor nieuwe ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

1.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of **5.1.2e**. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

1.4 Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde dier- en plantensoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de wet zijn opgenomen.

De aanwijzing van nationale soorten is mede gebaseerd op de status die de soorten in de rode lijsten hadden ten tijde van het opstellen van de Wnb.

BIJLAGE 2

LIJSTEN BESCHERMDE SOORTEN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (4)

Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Groenknolorchis	Liparis loeselii
Kruipend	Aptum repens

5.1.2e

Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalls
--------------------	-----------------------

Zoogdieren terrestrisch (8)

5.1.2e	fiber
Hamster	Cricetus cricetus
5.1.2e	avellanartus
Burazadsche lynx	Lynx lynx
5.1.2e	Microtus oeconomus
Otter	Lutra lutra
5.1.2e	silvestris
Wolf *)	Canis lupus

Reptielen (3)

Gladde slang	5.1.2e ausurtaca
Muurhagedis	Podarcis muralis
Zandhagedis	Lacerta agilis

5.1.2e	pimpemelblauwtje	Maculinea nausthous
--------	------------------	---------------------

Grote vuurvinder	Lycaena dispar
Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinta

5.1.2e	teletus
Teunisbloempijlstaart	5.1.2e proserpina

Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Zilverstreephoofbeestje *)	Coenonympha hero

Vleermuizen (22)

5.1.2e	bechsteffii
5.1.2e	letsleri
Brandes vleermuis	Myotis brandtii
Franjesaart	Myotis nattereri
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
Gewone dwergvleermuis	5.1.2e pipistrellus
Gewone grootoorvleermuis	5.1.2e
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus auritus
Grote hoefijzerneus	5.1.2e ferrum-equinum
Grote rosse vleermuis	5.1.2e lasiopterus
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
Kleine dwergvleermuis	5.1.2e pygmaeus
Kleine hoefijzerneus	5.1.2e hippostideros
Laavvlieger	Eptesicus serotinus
Meervleermuis	Myotis dasycneme
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii
Rosse vleermuis	5.1.2e nacula
Ruige dwergvleermuis	5.1.2e nathusii
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
Vale vleermuis	Myotis myotis
5.1.2e	daubentonii

Libellen (8)

Bronslibel *)	Oxygasera curdii
5.1.2e	cecilia
Gevleete witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Noordse winterjuffer *)	Sympetma paedisca
Oorseltjke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
5.1.2e	flavipes
Sierlijke witsnuitlibel	5.1.2e caudalis

Kevers (5)

Brede geelrandwater	Dytiscus laetissimus
5.1.2e	
Gestreepte water	Graphoderus bilineatus
5.1.2e	
5.1.2e	cerdo
5.1.2e	eremita
5.1.2e	cinnabertinus

Overige soorten (2)

Bazalfse stroommossel	Unio crassus
Platte schijfhoren	Anisus vorticulus

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gerede kans op terugkeer bestaat

Zoogdieren marien (5)

Bruinvis	Phocoena phocoena
Gewone dolfin	5.1.2e delphis
Tuimelaar	Tursiops truncatus
Witflankdolfin	5.1.2e acutus
5.1.2e	albirostris

Vissen (2)

Houting	Coregonus oxyrinchus
Steur	Acipenser sturio

Amfibieën (8)

Boomkikker	Hyla arborea
Geelbuikvuurpad	Bombina variegata
Hefkikker	Rana arvalis
Kamsalamander	Triturus cristatus
Knoflookpad	Pelobates fuscus
Poelkikker	Rana lessonae
Rugstreeppad	Bufo calamita
Vroedmeesierpad	Alytes obstetricans

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam	Ladijnse naam
Planten (76)	
Akkerboerbloem *)	Ranunculus arvensis
Akkerdoornzaad *)	Tortilis arvensis
Akkerogenroost *)	Odonates vernus vernus
Bekliede ogenroost *)	Euphrasia rosakoviana
Berggamber *)	Teucrium montanum
Bergnachtorchis *)	Platanthera chlorantha
Blaasvaren	Cystopteris fragilis
Blauw gutchelheil *)	Anagallis arvensis foemina
Bokkenorchis *)	Himantoglossum hircinum
Bosboerbloem *)	Ranunculus pol. nemorosus
Bosdravik *)	Bromopsis r. benekenii
Brave hendrik *)	Chenopodium bonus-henricus
Brede wolfsmelk *)	Euphorbia platyphyllos
Breed wollegras *)	Eriophorum latifolium
Bruinrode wesp orchis	Epipactis atrorubens
Dennenorchis *)	Goodyera repens
Dreps *)	Bromus secalinus
Echte gamander *)	Teucrium cham. germanicum
Franjegendaan	Gentianella ciliata
Geelgroene wesp orchis *)	Epipactis muellertii
5.1.2e	subcrenata
vrouwenmantel *)	
Geande welsla *)	Valerianella dentata
Gevlekt zonneroosje *)	Tuberaria guttata
Glad biggenkruid *)	Hypochaeris glabra
Gladde zegge *)	Carex laevigata
Groene nachtorchis	5.1.2e
Groensueel *)	Asplenium vivide
Groot spiegelklokje *)	Legousta speculum-venertis
Grote bosardbet *)	Fragaria moschata
Grote leeuwenklauw *)	Aphanes arvensis
Honingorchis	Hermidium monorchis
Kalkboerbloem *)	Ranunculus polyanthenos ssp. polyanthenoides
Kalkkeurt *)	5.1.2e calceatrapa
Karhuteraanjer *)	Dianthus carthusianorum
Karwtjsele *)	Selinum carvifolia
Kleinere ereprijs *)	5.1.2e verna
Kleinere Schorseneer *)	Scorzonera humilis
Kleinere wolfsmelk *)	Euphorbia exigua
Kluwenklokje	Campanula glomerata
Knollathyrus *)	Lathyrus lntifolius
Knolspirea *)	Filipendula vulgaris
Korensla *)	Amosotis minima
Kranskarwtj *)	Carum veridicillium
Kruipeiljm *)	Thymus praecox
Lange zonnedauw	Drosera longifolia
Liggende ereprijs *)	5.1.2e prostrata
Moerasgamber *)	Teucrium scordium
Muurbloem	Erysimum cheiri
Naakte lathyrus *)	Lathyrus aphaca
Naaldenkervel *)	Scandix peccen-venertis
Prijscheefkik	Arabis h. sagittata
Roggeleite *)	Lilium bulbiferum croceum
5.1.2e	mezereum
peperboompje *)	
Rozenkransje *)	Antennaria dioica
Ruw parelzaad *)	Lithospermum arvense
Stofzaad *)	Monotropa hypopitys
Scherpkruid *)	Asperugo procumbens
Schubvaren	Ceserach officinarum
Schubzegge *)	Carex leptocarpa

Smalle raaf *)	Galeopsis angustifolia
Spits havikskruid *)	Hieractium lacucella
Steenbraam *)	Rubus saxatilis
Stijve wolfsmelk *)	Euphorbia sericea
Tengere distel *)	Carduus tenuiflorus
Tengere veldmuur *)	Minuarda hybrida
Troggamber *)	Teucrium bourys
Veenbloembies *)	Scheuchzeria palustris
5.1.2e	Insectifera
Vroege ereprijs *)	5.1.2e praecox
Wilde averut *)	Arenaria c. campestris
Wilde ridderspoor *)	Consolida regalis
Wilde weik *)	Melampyrum arvense
Wolfskers *)	Aropa bella-donna
Zandwolfsmelk *)	Euphorbia segutertana
Zinkvooltje	5.1.2e lusea calamitaria
Zweedse kornoelje *)	Cornus suecica

Zoogdieren terrestisch (31)	
Aardmuis	Micromys agrestis
5.1.2e	maries
5.1.2e	is sylvaticus
5.1.2e	pusorius
5.1.2e	dama
5.1.2e	meles
5.1.2e	minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
5.1.2e	elaphus
5.1.2e	vulgatis
Egel	Erinaceus europaeus
5.1.2e	quercinus
Gewone bosspitsmuis	5.1.2e araneus
Grote bosmuis	5.1.2e flavicollis
Haas	Lepus europaeus
Hermelijn	Musela erminea
Hutspitsmuis	Crocidura russula
5.1.2e	cuniculus
5.1.2e	avicola scherman
Ondergrondse woelmuis	Micromys subterraneus
5.1.2e	capreolus
5.1.2e woelmuis	5.1.2e glareolus
5.1.2e	lotna
5.1.2e	coronatus
bosspitsmuis	
5.1.2e	arvalis
5.1.2e	leucodon
5.1.2e	vulpes
Waterspitsmuis	Neomys fodiens
5.1.2e	Musela nivalis
Wild zwijn	5.1.2e scrofa
5.1.2e	terrestis

Zoogdieren marien (2)	
5.1.2e	Phoca vitulina
5.1.2e zeehond	5.1.2e grypus

5.1.2e	Triturus alpestris
Alpenwatersalamander	
Brutne kikker	5.1.2e temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleinere watersalamander	Triturus vulgaris
Meerdkikker	5.1.2e tridibunda
Middelste groene kikker	5.1.2e klepton esculentia
5.1.2e	helveticus
Vuursalamander	5.1.2e salamandra

Reptielen (4)	
5.1.2e	berus

Hazelworm	Angitia fragilis
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Ringslang	Natrix natrix

Vissen (6)	
Beekdonderpad	Cottus rhenanus
5.1.2e	planeri
5.1.2e	phoxinus
Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
Groete modderkrutjer	5.1.2e fossilis
Kwabaal *)	Lota lota

Vlinders (20)	
Aardbevlinder *)	Pyrgus malvae
Bosparemoervlinder *)	Melitaea athalia
Bruin dikkopje	Erynnis iages
Bruine etkenpage *)	Sagittum litice
Dulparemoervlinder *)	Argynnis niobe
Gentiaanblauwje *)	Maculinea alcon
Groete paremoervlinder *)	Argynnis aglaja
Groete vos *)	Nymphalis polychloros
Groete weerschijnvlinder *)	Apatura iris
Jepenpage	Sagittum w-album
Kleinere hetvlinder *)	Hipparchia satulius
Kleinere tsvogelvlinder *)	Limenitis camilla
Kommavvlinder *)	Hesperia comma
Sleedoorpage *)	Thecla betulae
Spiegeldikkopje *)	Heeroperus morpheus
Veenbesblauwje *)	Plebeus opdiele
Veenbesparemoervlinder	Boloria aquilonaris
Veenhoofbeesje	Coenonympha tullia
Veldparemoervlinder	Melitaea cinxia
Zilveren maan *)	Boloria selene

Libellen (8)	
Beekrombout *)	Gomphus vulgatissimus
Bosbeekjuffer *)	Calopteryx vitrea
Donkere waterjuffer *)	Coenagrion armatum
Gevlekte glanslibel *)	Somatochlora flavomaculata
Gewone bronlibel *)	Cordulegaster boltonii
Hoogveenglanslibel *)	Somatochlora arcata
Kempense heidelibbel *)	Symperum depressusculum
Speerwaterjuffer *)	Coenagrion hastulatum

Kevers (1)	
Vllegend hert	Lucanus cervus

Overige soorten (1)	
Europese rivierkreeft	Asiacus asiaticus

*) soort die geen wettelijke bescherming had onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 3

JAARROND BESCHERMDE NESTEN (CATEGORIE 1-4)

Mogelijk dat in de loop der tijd per provincie de lijst met jaarrond beschermde nesten wordt aangepast. Voor een actuele stand van zaken dient altijd de stand van zaken in de desbetreffende provincie bekeken te worden.

Categorie 1-4: jaarrond beschermd

Boomvalk	5.1.2e <i>subbuteo</i>	4
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
Grote gele kwikstaart	5.1.2e <i>cinerea</i>	3
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
	5.1.2e <i>otus</i>	4
	5.1.2e <i>frugilegus</i>	2
	5.1.2e <i>peregrinus</i>	3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

BIJLAGE 4
LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992
Diepenbeek A, Twisk P, 5.1.2e diersporen, KNNV, Zeist 2013
IKC Natuurbeheer, Handboek natuurdoeltypen in Nederland, uitgeverij 5.1.2e Delft, 1995
5.1.2e G, Natuuratlas van Nederland, uitgeverij Icob b.v. Alphen aan den Rijn, 2001
Olsen L-H, Dier & spoor, KNNV uitgeverij, 2012
5.1.2e De amfibieën en reptielen van Nederland, 2009
Sovon Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, uitgeverij KNNV, Utrecht, 2002
5.1.2e 2008. Vliegend hert op de Veluwe Beschermingsplan 2009-2013. – EIS-Nederland en Bureau Natuurbalans-Limes Divergens, Leiden – Nijmegen.
Vogelbescherming Nederland, 5.1.2e voor flora en fauna van Nederland, Zeist, 2003.

www.google.nl
minez.nederlandsesoorten.nl/soorten
www.natura2000.nl
www.nederlandsesoorten.nl
www.ravon.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.sovon.nl
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.vogelvisie.nl
www.zoogdiervereniging.nl